
האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

מקור התרבות: תרגום ותרגום עצמי בין יידיש לעברית - 18840

תאריך עדכון אחרון 08-01-2022

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 4

תואר: מוסמך

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: יידיש

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר ב'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): ד"ר יעקב הרשקוביץ

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: yaakov.herskovitz@mail.huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס: ימי שני, 13:30-15:00

מורי הקורס:

תאור כללי של הקורס:

מה קורה כאשר המתרגם הוא גם המחבר של יצירה? כאשר מי שכותב ספרות הוא גם מי שמתרגם אותה? מקרים מעין אלו יעסיקו אותנו בקורס הזה, קורס שמוקדש לספרות יידיש וספרות עברית ולתפקיד של תרגום, ובפרט תרגום עצמי, ביצירת הספרויות. תרגום עצמי הוא רגע בו הכל הופך מטושטש: מה בין תרגום לכתיבה? מהו המקור, של טקסט, של תרבות? מה משתנה בחשיבה שלנו על "נאמנות למקור"? ובעיקר: מה גורם לאדם, כותב, לכתוב את היצירה שלו ביותר משפה אחת? נחשוב על כל הסוגיות האלה לכל אורכה של ספרות יידיש-עברית המודרנית, החל מסוף המאה ה-19 ועד העשור הנוכחי של המאה ה-21. דרך תיאוריות של תרגום, ספרות עולם וספרות השוואתית ננסה לעמוד על סוג היצירה המיוחד של יידיש ועברית, בד בבד ולחוד.

נקרא ביחד רגעים נבחרים בהיסטוריה של הספרות העברית והיידיית המודרנית, בשתי השפות יחדיו. בנוסף, נקרא מתרגמים עצמיים בשפות שונות ודרכם נעמוד על מה הופך את הפרקטיקה הזו לכל כך נדירה, ועם זאת חיונית להתפתחות התרבות היהודית. נבחן תיאוריה של תרגום, כמו גם אי-תרגום, תרגום ככתיבה מחדש, תרגומים כיצירות מקור ועוד. הקריאות יהיו זמינות ביידיש, עברית ואנגלית, עם אפשרות למשימות הרחבה לתלמידים שירצו להדגיש קריאה ביידיש.

מטרות הקורס:

היכרות עם ההיסטוריה והפואטיקה של תרגום עצמי
למידה של תיאוריות עכשוויות של תרגום ותרגום עצמי
היכרות עם היווצרות הקאנון העברי והיידי דרך סוגיית התרגום

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

להכיר יצירות בולטות בספרות יידיש ועברית
לתאר את חשיבותה של דו-לשוניות בתרבות העברית והיידיית
לדון בצורה ביקורתית בטקסטים ספרותיים, בתרגום ובכלל
להסביר את המתח התיאורטי שנובע מתרגום עצמי

דרישות נוכחות (%) :

95

שיטת ההוראה בקורס:

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

1. מה זה תרגום עצמי ואיך הוא קורה
2. הגדרות נוספות לתרגום עצמי

3. תרגום עצמי ככתיבה מחדש
4. תרגום עצמי בתוך מלחמת שפות
5. אתיקה של תרגום עצמי
6. סבא מנדלי - המקרה של עברית ויידיש
7. ביאליק כותב את עצמו מחדש
8. אוטוביוגרפיה של תרגום-עצמי: ולדימיר נבוקוב
9. איך כותבים מלחמה? אהרון ראובני
10. לכתוב כל פעם מחדש - ג'ומפה להירי
11. מ-ה-פ-כ-ה: אורי צבי גרינברג עובר בין שפות
12. ברנר ואופטושו מתלבטים על שפות
13. תרגום עצמי וספרות עולם
14. אי-תרגום

חומר חובה לקריאה:

מנדלי מוכר ספרים, די קליאטשע/סוסתי
 אהרון ראובני - ירושלים אין שאטן פון שווערד/שמות [מבחר]
 אהרון ראובני - דער ליבהאבער/המחבב
 הירש דוד נומברג - פליגלמן/פליגעלמאן
 זלמן שניאור - א טויט: רשימות פון א זעלבסטמערד א טירוף / מוות או: רשימות של מאבד עצמו לדעת

יוסף אופטושו - היברו/מורים [מבחר]
 יוסף חיים ברנר - מהתחלה [מבחר]
 Vladimir Nabokov, *Speak, Memory*.
 ולטר בנימין, "משימתו של המתרגם"
 Yasemin Yildiz, *Beyond the Mother Tongue: The Postmonolingual Condition*
 Rainier Grutman and Trish Van Bolderen, "Self-Translation," In: *A Companion to Translation Studies*.
 Anthony Cordingly, "Self-Translation, Going Global," *Self Translation: Brokering Originality in Hybrid Culture*
 Susan Bassnet, "The Self-Translator as Rewriter,"
 Rainier Grutman, "Beckett and Beyond: Putting Self Translation in Perspective,"
 Emily Apter, "Introduction," *The Translation Zone: A New Comparative Literature*
 Naomi Seidman, "A Stormy Divorce: The Sexual Politics of the Hebrew-Yiddish 'Language War',"
 Lawrence Venuti, *The Translator's Invisibility: A History of Translation*,
 Jhumpa Lahiri, "Where I Find Myself: On Self-translation,"
 Barbara Cassin, *Dictionary of Untranslatables: A Philosophical Lexicon*.

חומר לקריאה נוספת:

הערכת הקורס - הרכב הציון הסופי :
מבחן מסכם בכתב/בחינה בעל פה 0 %
הרצאה 10 %
השתתפות 10 %
הגשת עבודה 80 %
הגשת תרגילים 0 %
הגשת דו"חות 0 %
פרויקט מחקר 0 %
בחנים 0 %
אחר 0 %

מידע נוסף / הערות: